

LITERATURA

Mor Joan Fontcuberta, mestre de traductors

Entre els gairebé 100 llibres que va traduir n'hi ha de Zweig, Kafka, Mann, Grass i Bernhard

JORDI NOPCA
BARCELONA

L'any 2011, poc després de rebre el premi Ciutat de Barcelona per la traducció de *La impaciència del cor*, de Stefan Zweig (Quaderns Crema), Joan Fontcuberta i Gel explicava que havia tingut una vida "plena" perquè s'havia pogut dedicar a les dues activitats que més l'omplien: la traducció de literatura i la docència.

Nascut a Argentona el 1938 i llicenciat en filosofia i lletres –en la branca de filologia anglogermànica–, l'any 1982 Fontcuberta es va doctorar amb la tesi *Vers una metodologia del català com a segona llengua*, dirigida per José Manuel Bleca. Va començar la seva extensa carrera com a traductor a principis de la dècada dels 60 amb traduccions al castellà de l'alemany i l'anglès, com ara *Tonio Kröger* i *otras narraciones*, de Thomas Mann, que va aparèixer el 1966. El mateix any va publicar també la primera traducció al català, que curiosament també era de Mann, *La mort a Venècia*, publicada a Proa.

A partir de llavors, Joan Fontcuberta va compaginar les traduccions de l'alemany i de l'anglès al català i al castellà. La llista de títols, que s'acosta al centenar, inclou una gran quantitat d'autors del segle XX que, contemporàniament o al llarg dels anys, s'han convertit en figures de referència. La seva versió de *La mort de Virgili*, de Hermann Broch (Edicions 62, 1991), va ser recone-

guda amb el Premi Nacional de literatura catalana de traducció, concedit per la Institució de les Lletres Catalanes. Dos anys després va arribar la versió catalana de la monumental *El timbal de llauna*, del premi Nobel Günter Grass (Edicions 62). El 2000 Quaderns Crema va posar en circulació les imprescindibles *Narracions* de Franz Kafka. Fontcuberta va ser el primer traductor de Peter Stamm al català (*Agnes* i *Pluja de gel*, tots dos a Qua-

Joan
Fontcuberta
l'any 2012.

CARME ESTEVE / AELC

derns Crema, publicats el 2000 i 2002, respectivament) i també un dels primers que es van encarar amb un text de la premi Nobel de Literatura Herta Müller (*Tot el que tinc, ho duc al damunt*, Bromera, 2010).

Entre l'enorme llegat de traduccions de Fontcuberta hi ha també novel·les de Thomas Bernhard (*El malaguanyat*; Proa, 1992), Alexander Lernet-Holenia (*El baró Bagge*; Viena, 2016), Anna Seghers (*Tràn-sit*; La Magrana, 1989), Arthur Co-

nan Doyle (*El món perdut*; La Magrana, 1984), Graham Greene (*El tercer home*; La Magrana, 1987) i Mark Twain (*Les aventures de Huckleberry Finn*; 7x7, 1979).

El gran traductor de Zweig

L'autor que Fontcuberta va traduir més al llarg dels anys, però, va ser l'austríac Stefan Zweig. Va començar amb *El món d'ahir* (Quaderns Crema, 2001) –que va ser un fenomen editorial tant en castellà com en català– i des de llavors en va traduir una quinzena de títols més, entre els quals destaquen *Els ulls del germà etern* (Quaderns Crema, 2002), *La curació per el espíritu* (Acanalado, 2006), *Montaigne* (Quaderns Crema, 2008), *Clarissa* (Quaderns Crema, 2017) i *Por*, que ha arribat a les llibreries aquest mes de gener.

Fontcuberta va ser durant anys catedràtic de la Facultat de Traducció i d'Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona. A més de la seva tasca com a traductor i com a docent, el 2008 va publicar a Arola l'assaig sobre traducció *Tots els colors del camaleó*, on als 70 anys feia balanç de la seva trajectòria, i va escriure, juntament amb Montserrat Bacardí i Francesc Parcerisas, *Cent anys de traducció al català (1891-1990)*, publicat a Eumo el 1998. Tot i ser considerat un dels traductors més destacats de les últimes cinc dècades, Fontcuberta recordava sis anys enere la precarietat del seu ofici: "Un traductor professional ho té encara molt difícil per viure de la seva feina".